

Representantforslag 142 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Truls Wickholm, Åsmund Aukrust, Marit Nybakk, Marianne Aasen, Eirik Sivertsen og Stine Renate Håheim

Dokument 8:142 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Truls Wickholm, Åsmund Aukrust, Marit Nybakk, Marianne Aasen, Eirik Sivertsen og Stine Renate Håheim om et identitetsavklaringsprogram for irakere i Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

Statsborgerskapet er en formalisering av samfunnskontrakten mellom stat og borger. Statsborgerskapet gir demokratiske rettigheter og kan også være bidrag til økt integrering.

Forslagsstillerne viser til at en gruppe voksne fra Irak i dag er avskåret fra muligheten til å få norsk statsborgerskap på grunn av etablert tvil om deres identitet. Disse menneskene kom til Norge som asylsøkere og fikk opphold på humanitært grunnlag tidlig i 1998, 1999 og 2000. Utlendingsmyndighetene har lagt til grunn i sine vedtak om oppholdstillatelse og senere vedtak om permanent opphold at søkerne har identitetstvil. På grunn av identitetstvil får denne gruppen mennesker ikke statsborgerskap og de demokratiske rettigheter som følger med. For denne gruppen gjelder identitetstvilen kun navn og/eller eventuelt fødselsdato. Opplysninger om nasjonalitet, etnisitet osv. er korrekte.

Forslagsstillerne viser til at dette dreier seg om mennesker som har lovlig permanent opphold og at de fleste har bodd i Norge i over 16 år. Det er etablert en støttegruppe som i flere år har jobbet for en politisk løsning som gjør det mulig å oppklare deres identitet.

Forslagsstillerne mener det vil være positivt både for enkeltmenneskene det gjelder, og for samfunnet,

å avklare deres identitet slik at de kan søke om norsk statsborgerskap.

Hvorfor ID-tvil

Det er ulike årsaker til at det har oppstått tvil om identiteten til denne gruppen. En del ble registrert med en annen identitet i et annet Dublin-land før de fikk søknaden behandlet i Norge. Selv om de i etterkant fremlegger dokumentasjon på det de oppgir som sin korrekte identitet, vil dokumentasjonen ikke ha tilstrekkelig notoritet for å kunne sannsynliggjøre deres identitet i henhold til statsborgerloven. Disse vil i praksis være nektet norsk statsborgerskap på livstid. Praksisen rammer både de som har oppgitt korrekt og uriktig identitet.

Flere har vært registrert i andre land på vei til Norge, hvor navnet er oversatt annerledes enn i Norge. Slike transkriberingsfeil er årsaken til at det er blitt stadfestet tvil om identitet, og her vil man også i praksis være nektet statsborgerskap på livstid.

Andre oppgir at de i frykt for represalier mot familiemedlemmer som var igjen i hjemlandet, bevisst oppga feil identitet i Norge da de søkte asyl. Noen har vært i den situasjonen at det ikke har vært mulig å innhente dokumentasjon i hjemlandet.

Identitetsavklaring

Forslagsstillerne mener de menneskelige og samfunnsmessige konsekvensene av at personer har uavklart identitet, er store. De det gjelder opplever stor frustrasjon fordi de ikke får demokratiske rettigheter, og for norske myndigheter er det opplagt viktig å vite hvem som faktisk befinner seg i landet.

Forslagsstillerne viser til at Nasjonalt ID-senter (NID) i 2013 i rapporten «Identitet: irakere i Norge» bekrefter at det er mulig å verifisere identiteten til denne gruppen, og at de anbefalte at alle irakere med

identitetstvil bør verifiseres. I rapporten skriver blant annet NID at:

«Kartlegging av praksisen med Irak-saker i utlendingsforvaltningen viser at det er et behov for å utrede mulighetene for å verifisere utlendingssaker mot irakiske personregistre for å kunne fastslå identitet (...) Gjennom arbeidet har vi fått bekreftet at det er mulig å verifisere identiteten til irakere i Norge mot irakiske registre. Vår hovedanbefaling er derfor at alle irakere med identitetstvil bør verifiseres.»

Forslagsstillerne mener at et identitetsavklaringsprogram hvor det gis en tidsbegrenset adgang for irakiske statsborgere til å få avklart sin identitet vil være en god løsning. Eventuelle kostnader kan dekkes inn ved at det kreves et gebyr av dem som søker. De som velger å delta, vil kunne få sin identitet verifisert og søke om norsk statsborgerskap på sin korrekte identitet. De vil da kunne oppgi sine korrekte identitetsopplysninger og få verifisert disse opplysningene. Forslagsstillerne mener at de som velger å delta i identitetsavklaringsprogrammet ikke skal måtte begynne å opparbeide botid, selv om de tidligere identitetsopplysninger er uriktige.

Forslagsstillerne viser til at det er innført strengere krav til dokumentert identitet for oppholdstillatel-

se på humanitært grunnlag i utlendingsforskriften § 8-12, og at man derfor ikke i fremtiden vil havne i en situasjon hvor mennesker som har fått permanent opphold, ikke kvalifiserer til statsborgerskap på grunn av identitetstvil.

Forslagsstillerne mener at eventuelle straffedømte ikke bør omfattes av et slikt identitetsavklaringsprogram, og understreker at § 26 i statsborgerloven åpner for tilbakekall av statsborgerskapet dersom dette er bygger på uriktige eller ufullstendige opplysninger.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen sørge for et tidsavgrenset identitetsavklaringsprogram for irakiske statsborgere som har fått avslag på søknad om norsk statsborgerskap på grunnlag av manglende dokumentert identitet.

19. juni 2015